

## *En arena for lokal forsoning*



**HVORDAN FORSONE LOKALT? Samtale mellom stortingsrepresentant Tom Einar Karlsen og sametingsråd Runar Myrnes Balto om Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Foto: Kurt Stormo, Kystsamene**  
Åpne deleknapper for artikkelen

08.04.24 23:24

Kurt Magne Stormo, fungerende leder Kystsamene

**MENINGER***Dette er et debattinnlegg. Innlegget gir uttrykk for skribentens holdninger.*

**Huset på Havet i Grovfjord ble 16. mars benyttet til dialogsamtale mellom kvenske stortingsrepresentant Tom Einar Karlsen og sametingsråd Runar Myrnes Balto om Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, med fokus på lokal forsoning.**

### **Fornorskningen**

Her møttes Sametingsråd Runar Myrnes Balto fra markebygda Evenes og Tom Einar Karlsen født og oppvokst i Harstad med kvenske besteforeldre i Lakselv, Porsanger kommune. Det var bred enighet om at samene og kvenene hadde gjennomgått en sterk fornorskingsprosess.

Balto og Karlsen fastslo at den tidlige befolkningen i Troms og Nordkalotten tilhører det «Tre Stammers Møte» hvor kvener, samer og nordmenn over tid har møttes og levd i respekt for hverandre. Og da blir spørsmålet: hvordan skal nå i moderne tid disse kunne møtes og forsones med hverandre etter lang tid med offentlig fornorskning?

Forsoningen må bygge på at den samiske og den kvenske kulturen skal leve videre i tillegg til den norske kulturen. Her påpeker Myrnes Balto at de kvenske interesser ikke må drukne i de samiske interesser hvor de store konfliktlinjer dreier seg om arealer til vindmøller og rettigheter både til land og hav. Juridiske spørsmål om slike rettigheter kan føre til større konflikter.

## **Dialogsamtalen**

Samtalen kom etter hvert inn på det lokale perspektivet hvor Tom Einar Karlsen mente det har vært vanskelig å definere den kvenske kulturen i forhold til samisk kultur som eksempelvis har tydelige symboler som kofteklær og samisk språk.

Runar Myrnes Balto hadde klare definisjoner på sin markesamiske bakgrunn i Evenes, med kombinasjoner mellom reindrift, jordbruk og fiske. Denne levemåten har endret seg, da færre og færre livnærer seg av disse tradisjonelle næringene i dag. For eksempel er det kun to som livnærer seg som sauebønder i indre Grovfjord.

## **Deltakelse fra salen**

Fra salen ble det hevdet at spørsmålet fremover blir hvordan vi i dag kan bygge videre på den gamle samiske og kvenske kulturen, hvor vi har benyttet oss av tilgjengelige naturressurser. En mulighet kan ligge i en nødvendig omlegging til en mer fremtidig miljøvennlig livsstil.

En deltaker mente vi burde ta lærdom fra de eldre som benyttet seg av naturgitte ressurser. Forsoningen kan løses lokalt, hvor vi i Grovfjord har kommet godt på vei med markering av Samefolkets dag, Kvendagen og Tre Stammers Møte. Videre ble det fra salen hevdet at den samiske og kvenske kulturarv har vært tuftet på premissene til norske definisjoner og verdier.

Eldre samer har bidratt til å løfte fram den samiske dialekten, samiske stedsnavn, helbredertradisjoner med mer. Skal den kvenske kulturarven løftes opp og synliggjøres, må eldre kvener stå frem og kunne videreformidle kvensk språk, kultur og sosiale praksiser som har vært toneangivende i den kvenske kulturen lokalt og regionalt.

## **Dagens ungdom**

Det ble konkludert med at fornorskningsprosessen har medført traumer hvor eksempelvis barn av samer og kvener i skolene ikke fikk benytte seg av hjertespråket sitt; samisk og/eller kvensk. Dagens ungdom kan vanskelig identifisere seg med denne offerrollen. Men som en deltaker hevdet; vi har alle grunn til å være stolte av de nyetablerte kulturelle arenaer i Grovfjord som synliggjør samisk og kvensk kultur og tradisjoner.